

ikke lider af nogen Ugyldighedsgrund. Det er kun den Indsigelse, at Kvitteringen er frakommet Fordringshaveren mod hans Vilje, der udelukkes ved § 36; hvorvidt andre Ugyldighedsgrunde komme i Betragtning, afhænger af Reglerne om disse.

§ 37.

I Forretningslivet forekommer det ofte, at den ene Part i et Kontraktsforhold forpligter sig til at erlægge en Bod for det Tilfælde, at en ham paahvilende Pligt (positiv eller negativ) ikke eller ikke behørigt opfyldes. Denne Bod, der i Almindelighed kaldes Konventionalbod, bestaar sædvanligt i en Pengepræstation, men Betegnelsen Konventionalbod bruges dog ogsaa, om andre Ydelser end Penge.

Vedtagelsen af en Konventionalbod kan have forskellige, fuldt ud berettigede Øjemed. Det vil ifølge Kontraktsforholdets Art efter Omstændighederne kunne være vanskeligt for den ene Part at godtgøre, at han ved den anden Parts Kontraktsbrud har lidt et økonomisk Tab, og hvor stort dette er, f. Eks. Næringstab. I saadanne Tilfælde vil Aftale om, at den i Kontraktsbrud skyldige til den anden Part skal erlægge en Ydelse af forud bestemt Størrelse (Konventionalbod) kunne hjælpe ud over de omtalte Bevisvanskeligheder og bidrage til Undgaaelse af langvarige og for den forurettede maaske resultatløse Processer. Øjemedet med Konventionalboden er i dette Tilfælde at sikre den skadelidende Part en Erstatning uden Hensyn til, om han kan bevise sit virkelige Tabs Størrelse. Hensigten med Aftalen om Erlæggelse af en Konventionalbod vil imidlertid oftest tillige og undertiden alene være den at lægge et særligt Tryk paa en Part for at faa ham til at opfylde sin Hovedforpligtelse efter Kontrakten. Aftalen skal her virke som et Tvangsmiddel mod Skyldneren, og Bodden maa opfattes som en Art Straf for Pligtbruddet. Konventionalbodsaftaler med dette Øjemed ville særlig være paa deres Plads, naar Fordringshaveren har anden Interesse end den rent økonomiske i den Forpligtelse, hvis Opfyldelse skal

sikres ved Konventionalboden. Det sædvanligste er, at Konventionalboden har begge de nævnte Øjemed, at fungere som en i større eller mindre Omfang paa Forhaand fastsat Erstatning for den ved Kontraktsbrud forvoldte Skade og at virke som Tvangsmiddel, og Bodden vil derfor ofte være betydelig højere end det Beløb, den berettigedes Skadeserstatningskrav efter almindelige Regler kunde paaregnes at naa op til.

Efter gældende dansk Ret er Konventionalbodsaftalen i og for sig fuldt ud gyldig. Rammes den ikke af en af de Ugyldighedsgrunde, der ogsaa kunne ramme andre Aftaler, er den bindende for den, der er indgaaet paa den, selv om Bodden efter Omstændighederne maatte være ganske urimelig høj. Domstolene have ikke anset sig beføjede til i Henhold til Danske Lov 5—1—2 at tilsidesætte Aftaler om Konventionalbod, fordi denne er urimelig høj.

I en Række fremmede Lovgivninger har man derimod i Erkendelse af, at fuldstændig Aftalefrihed paa dette Punkt har givet Anledning til Misbrug, paa forskellig Maade grebet ind ved positive Lovbestemmelser, der tilsigte at beskytte den, som har paataget sig en efter Forholdene urimelig Konventionalbod. Saavel efter tysk Ret som efter østerrigsk og schweizisk Ret, se den tyske borgerlige Lovbog § 343, den østerrigske borgerlige Lovbog § 1336 og den schweiziske Forbundslov om Obligationsretten Art. 163, kunne saaledes Domstolene nedsætte uforholdsmæssig høje Konventionalbøder. Samme Regel er foreslaaet indført i Ungarn ved Udkastet til almindelig borgerlig Lovbog § 1049 og til et lignende Resultat fører engelsk-amerikansk Rets Regel om, at en vedtagen *penalty*, i Modsætning til *liquidated damages*, er ufremtvangelig, idet en Bod, der staar i væsentligt Misforhold til den Skade, som kan paaregnes at følge af Pligtbruddet, betragtes som *penalty*.

Ogsaa i Retslivet her hjemme er forekommet adskillige Eksempler paa Misbrug af den paa dette Punkt herskende Aftalefrihed, og man har derfor i Udkastets § 37